

«اجازه بدهید قدری درباره مسائل پرورشی، برنامه‌های تربیتی و مهارت آموزی صحبت کنیم. باتوجه به اینکه تمرکز آموزش و پرورش در این سال‌ها بر مسائل آموزشی بوده و اجرا نشدن **سند تحول بنیادین** نیز به کمرنگ‌تر شدن مسائل تربیتی دامن زده است، اکنون آموزش و پرورش که به دنبال توانمندسازی معلمان و تحول در محتواست چه برنامه‌ای برای ارتقاء کمی و کیفی امور پرورشی و مهارت آموزی دارد؟

در حال حاضر برگزاری اردوهای دانش‌آموزی، آموزش قرآن و تقویت دارالقرآن‌ها از جمله برنامه‌های در حال اجرا است.

«این برنامه‌ها در گذشته هم در حال اجرا بوده‌اند. مطلع هستید که بیش از ۹۸ درصد بودجه آموزش و پرورش صرف حقوق و دستمزد می‌شود. از سویی خود شما اوایل تابستان امسال اعلام کردید مسابقات ورزشی به دلیل نبود اعتبار تعطیل شد که البته با نظر سازمان برنامه و بودجه اعتبار ضروری تامین شد. این شرایط نشان می‌دهد آموزش و پرورش اعتبار لازم برای تحول در امور پرورشی، تربیتی و مهارت آموزی را ندارد. لازم به یادآوری است که آقای نوری وزیر کنونی آموزش و پرورش نیز صراحتا اعلام کردند اعتبار لازم برای برنامه‌های پرورشی را نداریم. چه برنامه‌ای برای تقویت این مهم دارد؟

قطعاً با برگزاری همین اردوها و سایر فعالیت‌های پرورشی در حال اجرا باتوجه به افزایش قیمت‌ها نیازمند اعتبار لازم است. اما اجازه بدهید باز برگردیم به سند تحول بنیادین، در همین سند به اصلاح نظام بودجه‌ریزی وزارت آموزش و پرورش تاکید شده است.

متأسفانه طی سنوات گذشته فقط ۲ درصد از بودجه آموزش و پرورش صرف کیفیت بخشی امور آموزشی و پرورشی شده است. یعنی فعالیت فرهنگی و تربیت بدنی، فعالیت‌های اردویی، فعالیت‌های فوق برنامه، فعالیت‌های آموزشی، تامین زیرساخت‌های مورد نیاز، سسرانه دانش‌آموزی، هزینه‌های مدارس و… تماماً با این ۲ درصد انجام می‌شود. با این حال در بودجه اخیر سهم اعتبارات آموزش و پرورش از ۹.۲ درصد به ۱۳ درصد افزایش پیدا کرد.

« آیا با افزایش اعتبارات، سهم امور پرورشی و امور آموزشی هم افزایش پیدا کرد؟

بله، اما هنوز تا نقطه مطلوب فاصله داریم. در واقع این افزایش نتیجه همراهی دولت و مجلس بوده که سبب افزایش بودجه کیفیت بخشی شده است. با این حال، این افزایش بازمه تمام نیازهای فرهنگی و پرورشی آموزش و پرورش را پوشش نمی‌دهد. ما بیش از ۳۰۰ اردوگاه داریم که نیازمند بهسازی هستند. بسیاری از این اردوگاه‌ها متروکه شده‌اند.

«آیا اینکه آموزش و پرورش برای

«به نظر می‌رسد شرط استمرار این حمایت‌ها اصلاح ساختار بودجه‌ریزی آموزش و پرورش است که خود این وزارت‌تخانه باید پیش قدم باشد.

کاملاً درست است. با این حال یکی از چالش‌های دیگر ما نظام تخصیص بودجه است. معمولاً بیشتر اعتبارات مورد نیاز در پایان سال مالی به دست ما می‌رسد. همین امر سبب می‌شود فرصت برنامه‌ریزی را از دست بدهیم. ما نیازمند همراهی بیشتر سازمان برنامه و بودجه هستیم. اگر اعتبارات لازم به موقع تخصیص پیدا کند می‌توانیم برای دوره تعطیلات تابستان دانش‌آموزان برنامه‌ریزی بهتری داشته باشیم.

«طرحی را تحت عنوان مساجد پشتیبان مدارس داریم. در این طرح هر مسجد پشتیبان یک مدرسه در برنامه‌های فرهنگی و تربیتی است. همچنین ارتباط بین کانون‌های فرهنگی مساجد و مدارس از دیگر اقدامات در دستور کار است.

« یک روی دیگر مسائل تربیتی و پرورشی، نیروی انسانی است. به نظر می‌رسد آموزش و پرورش در این حوزه هم با مشکلاتی مواجه است. چه برنامه‌ای برای تامین نیروی انسانی مورد نیاز در حوزه پرورشی دارید؟

برنامه‌ریزی‌ها برای جذب نیروی مورد نیاز در حال انجام است. از طریق آزمون استخدامی، تبدیل وضعیت نیروهای مهرآفرین و استفاده از ظرفیت حوزه علمیه در حال بررسی و پیگیری است. امسال در آزمون استخدامی برای آموزگاران ابتدایی علاوه‌بر فارغ‌التحصیلان علوم تربیتی، دانش‌آموختگان سطح ۲ به بالای حوزه علمیه (مادل لیسانس) نیز می‌توانستند شرکت کنند.

« درباره امور پرورشی و تربیتی گفتید، اما مهارت آموزی در چه وضعیتی قرار دارد. طبق قانون آموزش و پرورش مکلف است به هر دانش‌آموز یک مهارت را آموزش دهد. این قانون تا به امروز آن‌طور که باید اجرایی نشده است. آیا برنامه‌ای برای افزایش مهارت

بیش از ۳۰۰ اردوگاه داریم که نیازمند بهسازی هستند.

بسیاری از این اردوگاه‌ها متروکه شده‌اند. در قانون بودجه اخیر، آموزش و پرورش مکلف است پرداخت بخشی از مطالبات بازنشستگان را از طریق فروش املاکش تامین کند. این خیلی بد است. این املاک نیاز آموزش و پرورش است و می‌توانند تبدیل به احسن شوند و نباید به عنوان املاک بلااستفاده در نظر گرفته شوند که در زمان نیاز برای پرداخت مطالبات به فروش برسند.

دانش‌آموزان در دستور کار است؟

طبق قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش مصوبه سال ۱۳۶۶، صریحاً تاکید شده که آموزش و پرورش باید آموزش یک مهارت به دانش‌آموزان را انجام دهد. طی سال‌های اخیر هم طرح‌های بسیاری را در راستای اجرای این قانون ارائه کردند اما به نفع دانش‌آموزان من و شما دانش‌آموزان ما به مهارتی را آموختیم؟ متأسفانه اتفاق

می‌شوند؟

در بسیاری از آموزش‌های هنرستان‌ها مهارت‌هایی که در حال تدریس هستند مورد نیاز بازار امروز نیست. تاکید ما این است که رشته‌های هنرستان‌ها نیز باید آمایشی باشند. ما برای به‌روزرسانی تجهیزات نیازمند بودجه هستیم. طبق قانون برنامه ششم توسعه باید ۵۰ درصد دانش‌آموزان در رشته‌های مهارتی تحصیل کننداما اکنون این آمار ۳۵ درصد است و این نشان می‌دهد ما عقب هستیم.

روشنی در این حوزه رخ نداده است. البته اقتضات آموزش و پرورش را هم باید دید. به عنوان نمونه در یک روستایی که تنها یک معلم برای تعلیم و تربیت چند دانش‌آموز حضور دارد و امکانات و وسایل محدود است، امکان مهارت آموزی دشوار است. با این حال آموزش یک مهارت به دانش‌آموزان چه نظری و چه فنی و مهارتی، قانون است و باید یک مهارت را آموزش ببینند. ذکر این

نگاهی به فارغ‌التحصیلان مدارس و شرایط جامعه نشان می‌دهد تمرکز نظام تعلیم و تربیت در سال‌های گذشته بیشتر معطوف به مسئله «آموزش» بوده و «تربیت» و «مهارت آموزی» زیر سایه کنگور حال و روز خوشی ندارند. به ویژه اینکه طی دو سال اخیر که آموزش و پرورش کشور متناثر از شرایط کرونا در یک خواب زمستانه به سر برده و نظام آموزشی صرفاً توانست با استفاده از تکنولوژی ارتباط تصویری در انتقال مفاهیم کتب درسی موفق عمل کند، تازه آن‌هم به اعتراف مدیران آموزش و پرورش آن‌طور که باید محقق نشد. با این حال، براساس سند بالادستی نظام تعلیم و تربیت، وظیفه آموزش و پرورش رفتن به سمت تربیت ۶ساحتی دانش‌آموزان است. برای این مهم ضروری است تا معلم در نقش مربی و دانش‌آموز در نقش متربی قرار بگیرند. اما برخی علل از جمله کمبود اعتبارات حوزه پرورشی و مهارت آموزی، کمبود تجهیزات، توزیع نامناسب تجهیزات، فرسوده شدن زیرساخت‌ها و کمبود نیروی انسانی مانع رسیدن آموزش و پرورش به نقطه مطلوب سند تحول بنیادین شده است. این موارد علاوه‌بر این به شکاف طبقاتی در نظام تعلیم و تربیت نیز دامن زده‌اند و سبب عمیق‌تر شدن شکاف ناعدالتی در آموزش و پرورش شده‌اند. با این تفاسیر، برای بررسی دقیق‌تر و تشریح شرایط کنونی وضعیت نظام تعلیم و تربیت کشور به سراغ دکتر صادق ستاری فرد، سخنگوی وزارت آموزش و پرورش دولت سیزدهم رفتیم. در بخش نخست این گفت‌وگو با عنوان «اجرای سند تحول بنیادین در گرو عبور از هفت خوان» در ۲۵ مرداد ماه به چاپ رسید به بررسی موانع اجرای سند تحول بنیادین پرداختیم، اکنون بخش دوم و پایانی این گفت‌وگو را در محورهای دیگر می‌خوانید.

در گفت‌وگوی سخنگوی آموزش و پرورش با کیهان مطرح شد

گیر افتادن مهارت آموزی و امور تربیتی در پیچ و خم اعتبارات

فاصله زیاد آموزش و پرورش با نقطه مطلوب عدالت آموزشی و جبران نیروی انسانی باکیفیت

بخش دوم و پایانی

«آیا برنامه دیگری برای ارتقاء سطح کیفی امور تربیتی و پرورشی در دستور کار دارید؟

«طرحی را تحت عنوان مساجد پشتیبان مدارس داریم. در این طرح هر مسجد پشتیبان یک مدرسه در برنامه‌های فرهنگی و تربیتی است. همچنین ارتباط بین کانون‌های فرهنگی مساجد و مدارس از دیگر اقدامات در دستور کار است.

«استعدادیابی مهارتی که اشاره داشتید از چه زمانی آغاز می‌شود؟

در حوزه تربیت بدنی شروع شده است.

یکی از دلایل اصلی ناکامی ارتباط دانشگاه و صنعت این است که نظام آموزشی دانشگاه‌ها، آموزش محور است و نه مهارت محور! اما در هنرستان‌های آموزش و پرورش، مهارت محور است.

«آیا مهارت‌های آموزشی در هنرستان‌ها می‌تواند پاسخگوی نیاز صنعت و بازار باشد؟ آن‌هم باتوجه به تجهیزات قدیمی!

در نظام تجهیزات و سرفصل‌های آموزشی دچار چالش هستیم و همکاران ما در حوزه آموزش متوسطه در حال بررسی و رفع مشکلات هستند. در بسیاری از آموزش‌های هنرستان‌ها مهارت‌هایی در حال تدریس هستند که مورد نیاز بازار امروز نیست. تاکید ما این است که رشته‌های هنرستان‌ها نیز باید آمایشی باشند. ما برای به‌روزرسانی تجهیزات نیازمند بودجه هستیم. این‌جاست که بودجه کمی و کیفی خودش را نشان می‌دهد. طبق قانون برنامه ششم توسعه باید ۵۰ درصد دانش‌آموزان در رشته‌های مهارتی تحصیل کنند اما اکنون این آمار ۳۵ درصد است و این نشان می‌دهد ما عقب هستیم.

فاصله آموزش و پرورش با نقطه مطلوب عدالت آموزشی و نیروی انسانی باکیفیت
«در باب عدالت آموزشی و وضعیت مدارس دولتی که اتفاقاً سال‌ گذشته مورد تاکید رهبر انقلاب نیز قرار گرفت تفقه‌های جدی به نظام آموزش و پرورش وارد است. توسعه مدارس غیردولتی نیز به نظر می‌رسد به این شکاف دامن زده و به نظر می‌رسد این سیاست در حال دنبال شدن است. برای عدالت آموزشی چه کاری می‌خواهید انجام دهید؟

اکنون در اصفهان ۳۰ هنرستان توسط خیرین در جوار صنعت در حال احداث است. علاوه‌بر این گسترش هنرستان‌ها برای تامین نیروی بومی مناطق آزاد مدنظرمان است. چرا باید نیروی ما را به متخصص از یک شهر و استان دیگر به مناطق آزاد ببرد که هم از نظر خانوادگی دچار اشکال شود و هم نیروی فرهنگ آن منطقه دچار مشکل شود؟

«به نظر می‌رسد اقدامات خوبی در حال شکل گرفتن هستند اما یک سؤالی که این‌جا مطرح می‌شود اینکه در این سالها دانشگاه‌ها خیلی نتوانستند به صنعت نزدیک شوند، آیا آموزش و پرورش می‌تواند؟

صفحه ۸

سه‌شنبه ۸ شهریور ۱۴۰۱

۲ صفر ۱۴۴۴ – شماره ۳۳۱۰۷

دلیل به زودی یک هزار و ۲۰۰ نفر عضو هیئت علمی جذب دانشگاه فرهنگیان خواهند شد تا کیفیت تربیت معلم نیز افزایش پیدا کند.
«این اقداماتی که اشاره داشتید اقدام‌های ارزشمندی است اما نتیجه آن به این زودی‌ها مشخص نخواهد شد. چه اقدام‌های زود بازدهی برای وضعیت کنونی آموزش و پرورش دارید به ویژه در حوزه تربیت معلم و معلمان؟

طی سال‌های اخیر در حوزه توانمندسازی «ضمن خدمت» به عنوان نمونه برای معلم ریاضی ۲۰۰ ساعت دوره برگزار می‌کردیم و همچنین سایر معلمان. اما حقیقت این است که اگر بخواهیم معلم کنونی ما دانش‌آموز ۶ ساحتی تربیت کند باید دوره‌های توانمندسازی که سپری می‌کند هم ۶ ساحتی باشد. نتیجه ۶ ساحتی نبودن معلمان در دوره کرونا مشخص شد. معلمان با فناوری و ابزارهای فناورانه آشنا نبودند که چالش‌های جدی ایجاد کرد. لذا مرکز نیروی انسانی ما از امسال برگزاری دوره‌های ۶ ساحتی ضمن خدمت را برای معلمان کلید خواهد زد تا دوره‌ها متناسب با نیاز دانش‌آموز ۶ ساحتی برگزار شوند. در نظر بگیرید اگر معلم توانمند شود دیگر معلم نخواهد بود بلکه مربی است.
«این زخم کهنه چه زمانی التیام پیدا می‌کند و چگونه قرار است کمبود حدود ۲۰۰ هزار معلم جبران شود؟

متأسفانه باید بدانید که طی سال‌های اخیر هیچ ریل گذاری برای جذب معلم نداشته ایم که این یکی از موانع جدی اجرایی سازی سند تحول بنیادین بود.

اما اکنون طرحی در مجلس است که این طرح به دنبال یک ریل گذاری برای جذب و تربیت نیروی انسانی در آموزش و پرورش است. اما در کوتاه مدت برای جبران کمبود معلم به دنبال استفاده از ظرفیت بازنشستگان در دوره ابتدایی هستیم. البته بازنشسته آموزش و پرورش به مانند بازنشسته‌های سایر دستگاه‌ها نیست میانگین سن بازنشستگان در آموزش و پرورش ۴۸ تا ۵۰ سالگی است. یعنی زمانی که معلم در اوج پختگی قرار گرفته به دلیل قانون بازنشستگی در اختیار نخواهم داشت. این در حالی است که اصلاح قانون بازنشستگی معلمان مورد تاکید سند تحول بنیادین بوده و است. لذا پیشنهاد استفاده از بازنشستگان که مورد تاکید آموزش و پرورش است، یکی از راهکارهای جبران کمبود معلم در مقطع ابتدایی به جای استفاده از سایر معلمانای چون خرید خدمات، سرباز معلم و… که مطلوب آموزش و پرورش نیست، است.

« در حوزه جذب معلم از طریق دانشگاه‌های فرهنگیان و شهید رجایی چه اقداماتی قرار است صورت پذیرد؟

طرح‌هایی در حال بررسی هستند. هم قرار است از ظرفیت نخبران سایر دانشگاه‌ها استفاده کنیم و هم ظرفیت دانشگاه فرهنگیان را توسعه دهیم. می‌خواهیم از ظرفیت دانش‌آموختگان سایر دانشگاه‌ها و آزمون کارشناسی ارشد نیز استفاده کنیم.
«به طور کلی باتوجه به زمان بر

طبق قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش مصوبه سال ۱۳۶۶ صریحاً تاکید شده که آموزش و پرورش باید آموزش یک مهارت به دانش‌آموزان را انجام دهد. طی سال‌های اخیر هم طرح‌های بسیاری را در راستای اجرای این قانون ارائه کردند اما با چالش‌هایی مواجه شدند. من و شما دانش‌آموز بودیم، آیا مهارتی را آموختیم؟ متأسفانه اتفاق روشنی در این حوزه رخ نداده است. البته اقتضات آموزش و پرورش را هم باید دید.

کنید سرمایه‌گذاری کردید برای تربیت فرزند که سودآوری آن برای آینده کشور است. با این حال اکنون در دانشگاه فرهنگیان تلاش می‌شود تا ظرفیت کمی و کیفی افزایش پیدا کند. به این صورت که قرار است بخشی از زیرساخت‌ها آموزش و پرورش به دانشگاه فرهنگیان اختصاص پیدا کند. بر این باوریم که اساس تحول در آموزش و پرورش بر محور معلم استوار است و اساس معلم بر تربیت

سرباز معلم و… استفاده کنیم. ما راهی جز ارتقاء زیرساخت‌ها و ظرفیت دانشگاه فرهنگیان نداریم. اما طرح دیگری که برای جبران کمبود معلم در دستور کار داریم استفاده از ظرفیت دانشجویان سال چهارم دانشگاه فرهنگیان است.

حداقل ۱۵ تا ۲۰ هزار نفر از اول مهرماه وارد مدارس خواهند شد.

علاوه‌بر اینن برنامه به کارگیری ۳۴ هزار و ۸۰۰ نفر نیرویی که در آزمون استخدامی اخیر شرکت کردند نیز در دست اقدام است تا از مهرماه وارد کلاس‌های درس شوند و ورود ۲۵ هزار دانش‌آموخته دانشگاه فرهنگیان به مدارس را نیز از اول مهرماه خواهیم داشت.
درنظر داشته باشید که حدود ۷۰ هزار نیروی در آستانه بازنشستگی نیز داریم که اگر بتوانیم قانون را به نفع استفاده از آنها تغییر دهیم کمک قابل توجهی به کمبود نیروی می‌شود.

بخشی از کمبودنیز از طریق تبدیل وضعیت قانون‌ایثارگری صورت خواهد پذیرفت که حدود ۷ تا ۸ هزار نفر را شامل خواهد شد. با این حال بازمه تاکید می‌کنم که افزایش ظرفیت کمی و کیفی دانشگاه فرهنگیان و ایجاد ضوابط قانونی برای جذب نخبران سایر دانشگاه‌ها روش‌های مطمئن‌تری برای افزایش نیروی باکیفیت در آموزش و پرورش است.

می‌شود باید نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه و فضای ورزشی داشته باشد. اگر قرار است دانش‌آموز تمام ساحتی تربیت شود، باید معلمش تمام ساحتی باشد، باید محتوایی که سازمان پژوهش تولید می‌کند تمام ساحتی باشد و باید زیرساخت و فضای که در آن تحصیل می‌کند تمام ساحتی باشد. با این حال، برای حل این مشکلات و بهبود کمی و کیفی مدارس دولتی بخشی را از خیرین کمک گرفته‌ایم که دست بوششان هستیم. اگر خیرین، سپاه پاسداران، بنیاد برکت و بنیاد علوی و بنیاد مستضعفان و آستان قدس رضوی نبودند اکنون مشکلات ما بیشتر بود. با

این حال اکنون بیش از اینکه به توسعه کمی مدارس نیاز داشته باشیم باید به سمت توسعه کیفی مدارس دولتی حرکت کنیم.

ما باید به سمت بزرگ کردن مدارس حرکت کنیم. مدارس بزرگ نقطه مطلوب نظام تعلیم و تربیت است. علاوه‌بر این در حوزه قوانین نیازمند اصلاح قانون مرتبط با سازمان نوسازی، توسعه و تجهیزات مدارس هستیم.

این سازمان نباید مدرسه بسازد بلکه باید به عنوان یک تنظیم‌گر عمل کند. به مانند شهرداری که در حوزه ساخت و ساز نقش ناظر را برعهده‌دارد.

این سازمان نباید مدرسه بسازد بلکه باید به عنوان یک تنظیم‌گر عمل کند. به مانند شهرداری که در حوزه ساخت و ساز نقش ناظر را برعهده‌دارد.

این سازمان نباید مدرسه بسازد بلکه باید به عنوان یک تنظیم‌گر عمل کند. به مانند شهرداری که در حوزه ساخت و ساز نقش ناظر را برعهده‌دارد.

این سازمان نباید مدرسه بسازد بلکه باید به عنوان یک تنظیم‌گر عمل کند. به مانند شهرداری که در حوزه ساخت و ساز نقش ناظر را برعهده‌دارد.

شما هرچقدر در آموزش و پرورش هزینه

این سازمان نباید مدرسه بسازد بلکه باید به عنوان یک تنظیم‌گر عمل کند. به مانند شهرداری که در حوزه ساخت و ساز نقش ناظر را برعهده‌دارد.

این سازمان نباید مدرسه بسازد بلکه باید به عنوان یک تنظیم‌گر عمل کند. به مانند شهرداری که در حوزه ساخت و ساز نقش ناظر را برعهده‌دارد.

برای حل مشکلات و بهبود کمی و کیفی مدارس دولتی بخشی را از خیرین کمک گرفته‌ایم که دست‌بوششان هستیم. اگر خیرین، سپاه پاسداران، بنیاد برکت و بنیاد علوی و بنیاد مستضعفان و آستان قدس رضوی نبودند اکنون مشکلات ما بیشتر بود. با این حال اکنون بیش از اینکه به توسعه کمی مدارس نیاز داشته باشیم باید به سمت توسعه کیفی مدارس دولتی حرکت کنیم.

معلم است. در حوزه کیفی سازی اکنون وضعیت دانشگاه فرهنگیان به این‌صورت است که به ازای هر ۸۰ دانشجو یک عضو هیئت علمی فعالیت می‌کند. این در حالی است که در قانون ششم توسعه این نسبت ۲۰ به یک است. با این شرایط مشخص است که دانشجوی خوبی در دانشگاه فرهنگیان تربیت نمی‌شود و دانشگاه در تربیت معلمان دچار چالش‌های جدی می‌شود. به همین